

DOI: <https://doi.org/10.31318/2786-8877.7.2024.331694>

Дудик Р. В.

Навчально-науковий інститут мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри методики музичного виховання та диригування (Івано-Франківськ, Україна).

Dudyk, Romana. Art Scientific Educational Institute of the Vasyly Stephanyk Precarpathian National University. Doctor of Philosophy, Candidate of Art Studies (PhD), Associate Professor, Associate Professor at the Department of Methodology of Music Education and Conducting (Ivano-Frankivsk, Ukraine).

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7737-6688>

© Дудик Р. В., 2024.

romanadudyk@ukr.net

ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

PRESERVATION OF NATIONAL MUSICAL CULTURE IN WARTIME

Національна музична культура відіграє важливу роль у вираженні ідентичності та відображенні історії країни, особливо під час конфліктів та війн. У роки російсько-української війни музика стала засобом не тільки вираження почуттів, а й об'єднання суспільства, символом національного опору та єдності. Традиційні національні пісні й мелодії стають гімнами опору, об'єднуючи людей ідеєю захисту своєї країни, культурних цінностей.

Попри те, що деякі питання, пов'язані зі збереженням національної музичної культури під час війни, висвітлені в науковій літературі, актуальне завдання — документувати творчі феномени, які виникають у сучасному українському культурно-мистецькому просторі. Український дослідник

Юрій Фігурний [2023], кандидат історичних наук, завідувач відділу української етнології Науково-дослідного інституту українознавства у праці «Проблеми ідентичності культурної спадщини України в умовах російсько-української війни та у повоєнний період. Рецензії. Презентації» здійснив огляд доповідей науковців, освітян, представників української громадськості, а також обговорень багатьох актуальних проблем ідентифікації культурно-мистецьких надбань, які дають змогу утверджувати національну ідентичність. Роль мистецтва у воєнний період розкриває Ярослав Назар у роботі «Мистецтво про війну: між творчістю та агіткою» [2016], а Олексій Бондаренко — особливості музичного, зокрема естрадного мистецтва, пов'язаного з війною, у статті «Наскільки важливою є перемога Kalush Orchestra на Євробаченні» [2022].

Музика постає засобом вираження протесту, невдоволення чи вимоги змін у важливих суспільних аспектах. Авторський музичний твір українського виконавця, як форма ненасильницького вираження незгоди з агресією чи іншими аспектами конфлікту, надає підтримку військовим, цивільним, усім, хто постраждав від війни. Патріотичні й мотиваційні пісні підтримують моральний дух воїнів в умовах стресу та небезпеки.

Багато національних свят супроводжуються музичними виступами, піснями й танцями. Музика підкреслює важливість цих подій, їх особливий характер. Вона є важливим засобом відтворення історії народу.

Визначимо основні аспекти національної музичної культури в період війни:

— В умовах війни українські музиканти створюють патріотичні пісні на підтримку військових, вони сприяють об'єднанню суспільства, зміцнюють віру в перемогу.

— Деякі музиканти створюють композиції про героїзм воїнів і страждання цивільного населення, висвітлюють трагічні аспекти війни.

— Музиканти працюють над відновленням і збереженням української музичної спадщини: записи інструментальної і вокальної музики, яка є складовою культурної ідентичності України.

— Незважаючи на складні умови війни, українські музиканти і культурні організації організовують музичні фестивалі й концерти, щоб підтримувати моральний дух у суспільстві. Під час цих акцій збирають кошти для воєнних потреб та гуманітарної допомоги.

Розвиток національної музичної культури у воєнний період є надзвичайно важливим завданням, оскільки воно дає змогу зберегти ідентичність, цінності й традиції народу навіть в умовах конфлікту і небезпеки. З цією метою актуальними вважаємо такі заходи:

1. Створення архівів і документації. Важливо вести записи музичних творів, традицій та історій, що стосуються музики. Архівування відео, аудіозаписів, тексти пісень, фотографії музикантів та інших матеріалів допоможуть зберегти спадщину для майбутніх поколінь.

2. Організація музичних фестивалів і концертів. Навіть у воєнний період важливо створювати можливості для музикантів виступи та ділитися своєю творчістю з публікою. Фестивалі, концерти й виступи можуть стати засобом підтримки й об'єднання національної спільноти.

3. Музична освіта й підтримка молодих талантів. Навіть у воєнний час важливо забезпечити навчання і розвиток молодих музикантів. Музичні школи, майстер-класи й тренінги будуть сприяти формуванню знань і навичок у молоді.

4. Створення музичних об'єднань і гуртів, спільноти музикантів, спрямованих на збереження й розвиток національної музичної культури, на обмін досвідом та співпрацю в умовах війни.

5. Медійна підтримка. Радіо, телебачення, інтернет-платформи мають бути засобами поширення музичної спадщини і просування музики до масової аудиторії.

6. Заохочення творчості музикантів. Необхідно сприяти створенню нової музики, яка відображає сучасні реалії та ідентичність народу, є виявом національного духу і реакцією на події.

7. Співпраця з іншими культурними організаціями у проведенні спільних заходів, фестивалів, проєктів для збереження і підтримки музичної спадщини.

Збереження національної музичної культури під час військового конфлікту потребує спільних зусиль урядових органів, громадських організацій, музикантів, усього суспільства. Отже, музична спадщина під час війни відіграє роль символу національної єдності та опору, засобу протесту, підтримки.

Список використаної літератури

1. Бондаренко О. В. Наскільки важливою є перемога *Kalush Orchestra* на Євробаченні. *Суспільне Культура*. 2022. URL: <https://suspilne.media/240044-naskilki-vazlivou-e-peremoga-kalush-orchestra-na-evrobacenni/> (дата звернення: 15.10.2023).

2. Назар Я. В. Мистецтво про війну: між творчістю та агіткою. *News Україна*. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/society/2016/02/160222_war_art_lviv_hk (дата звернення: 15.03.2023).

3. Фігурний Ю. С. Проблеми ідентичності культурної спадщини України в умовах російсько-української війни та у повоєнний період. Рецензії. Презентації. *Українознавство*. Київ, 2023. № 2 (87). С. 321–331. URL: <http://journal.ndiu.org.ua/article/view> (дата звернення: 15.10.2023).